

Sygn. akt I C 40/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2014 r.

Sąd Rejonowy w Zgorzelcu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Krzysztof Skowron

Protokolant: Ewelina Urbańska

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2014 r.

w Zgorzelcu

sprawy z powództwa (...) S.A. w K.

przeciwko S. S.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego S. S. na rzecz powoda, (...) S.A. w K., kwotę 18,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 20 października 2012 r. do dnia zapłaty,
2. dalej idące powództwo oddala,
3. nie obciąża pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powoda.

Sygn. akt I C 40/14

UZASADNIENIE

I. Stanowiska stron.

1. Powód, (...) S.A. w K., wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego S. S. kwoty 3.062,80 zł (tytułem odszkodowania za nielegalny pobór energii elektrycznej) wraz z ustawowymi odsetkami od 20 października 2012 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu.

2. Pozwany, S. S. – w sprzeciwie od nakazu zapłaty – wniósł o oddalenie powództwa i obciążenie powoda kosztami procesu. Zarzucił, że nie zdawał sobie sprawy z tego, że do instalacji elektrycznej w jego budynku został wpięty obwód, który umożliwiał pobór prądu z pominięciem licznika. Na rozprawie dodatkowo zakwestionował prawidłowość wyliczenia dochodzonej od niego należności.

II. Stan faktyczny.

1. S. S. i Zakład (...) S.A. w J. (aktualnie: (...) S.A. w K.) łączyła umowa o dostarczanie energii elektrycznej do budynku nr (...) w J.. Rozliczenie energii miało następować według stawek przewidzianych w grupie taryfowej G 11.

2. W wyniku kontroli przeprowadzonej 26 września 2012 r. w budynku nr (...) w J., pracownicy (...) S.A. w K. ujawnili zamontowany w szafce licznikowej dodatkowy obwód, który umożliwiał nielegalny pobór energii elektrycznej (z pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego). Za jego pośrednictwem zasilane były urządzenia RTV i AGD.

3. W związku z nielegalnym poborem energii elektrycznej, S. S. został wezwany do zapłaty odszkodowania w wysokości 3.062,80 zł. Zakreślony mu termin spełnienia świadczenia upływał 19 października 2012 r.

4. W okresie od listopada 2011 r. do marca 2013 r. wysokość opłat za energię elektryczną dostarczaną do budynku nr (...) w J. oscylowała wokół zbliżonych do siebie kwot (na przełomie 2011 i 2012 r. - 127 zł miesięcznie, pomiędzy październikiem 2012 r. a styczniem 2013 r. - 102 zł miesięcznie, w marcu 2013 r. - 125 zł).

5. Od stycznia 2012 r. pobierana od S. S. opłata za energię stanowiła sumę **1)** ceny energii elektrycznej, **2)** stawki jakościowej w wysokości 0,0065 zł/kWh, **3)** składnika zmiennego stawki sieciowej w wysokości 0,1751 zł/kWh, **4)** składnika stałego stawki sieciowej wynoszącego 3,40 zł/m-c, **5)** stawki opłaty abonamentowej wynoszącej 2,13 zł/m-c i **6)** stawki opłaty przejściowej w wysokości 3,87 zł/ m-c.

6. W 2011 r. średnia cena sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym wyniosła 198,90 zł/MWh.

III. Dowody i ich ocena.

1. Ustalenia faktyczne zostały dokonane na podstawie dokumentów i zeznań określonych w postanowieniu dowodowym z 4 kwietnia 2014 r. (k 76).

2. Pozwany potwierdził, że do instalacji elektrycznej był podłączony dodatkowy obwód, który umożliwiał nielegalny pobór energii; przyznał też, że z jego wykorzystaniem zasilane były urządzenia domowe. Zarzucił, że to nie on wpiął ten obwód do instalacji; nie potrafił wskazać osoby, która to zrobiła.

3. Poza oświadczeniami dotyczącymi określonej przez powoda wysokości odszkodowania, prawdziwość dokumentów zaofiarowanych w charakterze dowodów nie była kwestionowana przez strony; nie było zatem potrzeby ich dalszego uwiarygodniania (art. 252 k.p.c. i art. 253 k.p.c.). Powód zobowiązany był natomiast wykazać, że dochodzona należność została określona prawidłowo (art. 253 k.p.c.).

4. W protokole kontroli z 26 września 2012 r. zostało zawarte zalecenie dotyczące mierzonej w amperach wartości zabezpieczenia, która powinna zostać przyjęta dla potrzeb określenia wysokości odszkodowania za nielegalny pobór energii (miała ona wynosić 32 A). Zalecenie to nie zostało w żaden sposób uzasadnione (brak było wyjaśnienia, na jakiej podstawie została wyliczona sugerowana wartość; również świadek J. T. [który przeprowadzał kontrolę], nie przedstawił dokładnie schematu jej ustalenia [zeznał, że liczba amperów uzależniona jest w takim przypadku od przekroju przewodu; zastrzegł jednak przy tym, że jego wiedza na ten temat ma charakter pobieżny]); w efekcie nie można było zweryfikować prawidłowości oznaczenia jednego z elementów rzutujących na wielkość odszkodowania.

5. Pracownicy powoda, którzy przeprowadzili kontrolę instalacji w budynku pozwanego, nie opisali w sposób precyzyjny urządzeń zasilanych za pośrednictwem nielegalnego obwodu - tym samym nie można było ustalić, jaką ilość energii urządzenia te zużywały.

6. Z porównania wysokości opłat za energię elektryczną wnoszonych przez pozwanego przed i po kontroli wynikało, że ilość nielegalnie pobieranej energii nie była znaczna - zlikwidowanie dodatkowego obwodu nie spowodowało bowiem wyraźnego zwiększenia wysokości opłat za energię (gdyby pozwany intensywnie wykorzystywał możliwość nielegalnego czerpania energii i zasilął w ten sposób energochłonne urządzenia, ich dalsze eksploataowanie, już po kontroli, znalazłoby odbicie w wysokości należnych od niego opłat [skutkowało ich wzrostem]).

IV. Podstawa prawna rozstrzygnięcia.

1. W razie nielegalnego pobierania energii, przedsiębiorstwo energetyczne może pobrać od odbiorcy opłatę w wysokości określonej w taryfie, chyba że nielegalne pobieranie energii wynikało z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą odbiorca nie ponosi odpowiedzialności (art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne). Podobnej treści zastrzeżenie zostało zawarte w łączącej strony umowie z 11 września 2002 r. (§ 14 umowy).

2. Odbiorca może zostać obciążony opłatą za nielegalny pobór energii tylko w przypadku, gdy pobór taki rzeczywiście nastąpił (por. uchwałę SN z 10 grudnia 2009 r., III CZP 107/09).

3. Ciężar wykazania, że odpowiedzialność za nielegalny pobór energii ponosi wyłącznie osoba trzecia, spoczywa na odbiorcy energii (art. 6 k.c.); jest on zobowiązany – pod rygorem upadku przesłanki egzoneracyjnej – do oznaczenia tej osoby w sposób umożliwiający jej jednoznaczną identyfikację (por. np. wyrok SN z 18 października 1982 r., I CR 160/82 i wyrok SN z 8 listopada 1988 r., II CR 315/88).

4. Zgodnie z obowiązującą u powoda taryfą, w przypadku pobierania energii elektrycznej z pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego – jeżeli ilości pobranej w ten sposób energii nie została ustalona – może on obciążyć odbiorcę opłatą w wysokości dwukrotności stawek opłat określonych w taryfie dla grupy taryfowej, do której został zakwalifikowany odbiorca (tj. dwukrotnością stawki jakościowej, składnika zmiennego stawki sieciowej, składnika stałego stawki sieciowej, stawki opłaty abonamentowej i stawki opłaty przejściowej) oraz w wysokości dwukrotności ceny energii (przy przyjęciu średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym). Podstawą wyliczenia opłaty w obu tych przypadkach jest ilość energii elektrycznej, która – **przy uwzględnieniu mocy i rodzaju zainstalowanych urządzeń** – rzeczywiście mogła zostać pobrana przez odbiorcę, nie wyższa jednak, niż 125 kWh za każdy 1 A prądu znamionowego zabezpieczenia (pkt 7.4 taryfy).

5. Pozwany nie wskazał osoby, która zainstalowała dodatkowy obwód, a tym samym nie wyłączył swojej odpowiedzialności za nielegalny pobór energii. Z kolei powód nie udowodnił, że naliczona opłata – w części, w której jej wysokość była uzależniona od ilości potencjalnie pobranej energii – została ustalona prawidłowo (zgodnie z taryfą). Powód nie wyjaśnił, czy oznaczona w amperach wielkość zabezpieczenia (32 A) została określona na podstawie jakichś wyliczeń, czy została przyjęta w sposób dowolny; nie przedstawił też informacji, jaka ilość energii była potrzebna do zasilania urządzeń, do których prąd dostarczany był z pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego (w tym zakresie przyjął najwyższą możliwą wartość [trafność doboru takiej właśnie wielkości budziła poważne wątpliwości - porównanie wystawianych pozwanemu rachunków za energię elektryczną wskazywało bowiem, że – w sposób nielegalny – nie pobierał on energii w dużych ilościach]). W efekcie, tylko w przypadku trzech składników opłaty za energię elektryczną (składnika stałego stawki sieciowej [$3,40 \text{ zł/m-c} \times 2 = 6,80 \text{ zł}$], opłaty abonamentowej [$2,13 \text{ zł/m-c} \times 2 = 4,26 \text{ zł}$] i opłaty przejściowej [$3,87 \text{ zł/m-c} \times 2 = 7,74 \text{ zł}$]) możliwe było zweryfikowanie wysokości odszkodowania za nielegalny pobór energii; w przypadku trzech pozostałych potrzebna była informacja o ilości energii, która mogła zostać pobrana w sposób nielegalny w celu zasilania odbiorników – z uwzględnieniem rodzaju tych urządzeń i ich mocy (stawka jakościowa stanowiła bowiem iloczyn ilości energii i wartości $0,013 \text{ zł/kWh}$ [$0,0065 \text{ zł/kWh} \times 2$], składnik zmienny stawki sieciowej – iloczyn ilości energii i wartości $0,3502 \text{ zł/kWh}$ [$0,1751 \text{ zł/kWh} \times 2$], a cena energii – iloczyn jej ilości i wartości $0,3978 \text{ zł/kW}$ [$198,90 \text{ zł/MW}$, tj. $0,1989 \text{ zł/kW} \times 2$] - we wszystkich tych przypadkach powód przyjął, że ilość potencjalnie pobranej energii wynosi 4.000 kWh [$125 \text{ kWh} \times 32$]). Dodatkowo, nawet w przypadku dokładnego oznaczenia urządzeń zasilanych nielegalnie pobieraną energią, a także przedstawienia algorytmu, na podstawie którego przyjmowana jest wielkość zabezpieczenia, prawidłowość przyjętych na potrzeby ustalenia wysokości odszkodowania parametrów musiałaby zostać skontrolowana przez biegłego (wymagałoby to bowiem wiadomości specjalnych); w sprawie powód zastrzegł sobie możliwość zgłoszenia wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego - przedmiotem takiej opinii miały być jednak okoliczności, które nie były sporne w sprawie (chodziło o to, czy pozwany mógł – na skutek zainstalowania dodatkowego obwodu – pobierać energię z pominięciem układu pomiarowo-rozliczeniowego); zresztą też, ostatecznie, wniosku takiego nie złożył. W takich warunkach powództwo zostało uwzględnione co do kwoty 18,80 zł ($6,80 \text{ zł} + 4,26 \text{ zł} + 7,74 \text{ zł}$) wraz z odsetkami, a w pozostałym zakresie – jako nie udowodnione – zostało oddalone.

6. Pozwany został zobowiązany do zapłaty odszkodowania do 19 października 2012 r.; od następnego dnia powodowi należały się odsetki ustawowe za opóźnienie w spełnieniu świadczenia (art. 481 § 1 i 2 k.c.).

V. Koszty.

Roszczenie powoda zostało uwzględnione tylko w nieznacznej części; pozwany nie wskazał, żeby w związku z procesem poniósł jakieś koszty, stąd też z tego tytułu nie została na jego rzecz zasądzona żadna suma; w takich warunkach nie został tylko obciążony obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powoda (art. 100 k.p.c.).